

EURÓPSKA KOMISIA

V Bruseli 22. 6. 2012
COM(2012) 348 final

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní akčného plánu týkajúceho sa liberalizácie vízového režimu Moldavskou republikou

SPRÁVA KOMISIE EURÓPSKEMU PARLAMENTU A RADE

o vykonávaní akčného plánu týkajúceho sa liberalizácie vízového režimu Moldavskou republikou

I. Úvod

Dialóg medzi EÚ a Moldavskou republikou o vízách zameraný na preskúmanie podmienok bezvízového cestovania občanov Moldavskej republiky do EÚ sa začal 15. júna 2010. Komisia predložila moldavským orgánom akčný plán týkajúci sa liberalizácie vízového režimu (APVR)¹ 24. januára 2011. V APVR je stanovený súbor referenčných kritérií pre Moldavskú republiku založený na štyroch „blokoch“ relevantných otázok s cieľom prijať legislatívny a politický rámec (fáza 1) a dosiahnuť jeho účinné vykonávanie (fáza 2).

Komisia pravidelne predkladá Európskemu parlamentu a Rade správu o vykonávaní APVR. **Prvá správa o pokroku** vo vykonávaní akčného plánu týkajúceho sa vízového režimu Moldavskou republikou bola predložená 16. septembra 2011². Stretnutie vyšších úradníkov sa konalo 7. októbra 2011, počas ktorého bola prednesená prvá správa o pokroku a boli prerokované ďalšie kroky v procese.

Hodnotiace misie zamerané na bloky 2, 3 a 4 APVR sa uskutočnili v druhej polovici októbra a začiatkom novembra 2011, pričom sa do nich zapojili odborníci z členských štátov EÚ, ktorých sprevádzali úradníci útvarov Komisie a ESVČ. Účelom týchto misií odborníkov bolo posúdiť legislatívny, politický a inštitucionálny rámec na základe referenčných kritérií APVR v prvej fáze a jeho súlad s európskymi a medzinárodnými normami. **Správy odborníkov** boli dokončené v decembri 2011.

Druhá správa o pokroku vo vykonávaní akčného plánu týkajúceho sa vízového režimu Moldavskou republikou bola vydaná 9. februára 2012³. Stretnutie vyšších úradníkov sa konalo 27. februára 2012, počas ktorého bola prednesená druhá správa o pokroku a boli prerokované ďalšie kroky v procese.

Táto **správa Komisie** je treťou a záverečnou správou o pokroku dosiahnutom v prvej fáze APVR. Obsahuje konsolidované posúdenie vykonané Komisiou týkajúce sa pokroku, ktorý dosiahla Moldavská republika pri plnení referenčných kritérií APVR v prvej fáze, ktoré sa týkajú vytvorenia legislatívneho, politického a inštitucionálneho rámca.

¹ Dokument Rady 18078/2010.

² SEK (2011) 1075 v konečnom znení.

³ SWD (2012) 12 v konečnom znení.

II. Posúdenie opatrení v rámci štyroch blokov akčného plánu týkajúceho sa liberalizácie vízového režimu

Blok 1: Bezpečnosť dokumentov vrátane biometrie

Všeobecné posúdenie

Legislatívny rámec je zavedený. Bol poskytnutý jasný harmonogram úplného zavedenia biometrických pasov, ktoré sú v súlade s normami Medzinárodného orgánu pre civilné letectvo (International Civil Aviation Authority, ICAO), a to aj na moldavských konzulátoch v zahraničí, a pre postupne úplné vyradenie pasov, ktoré nie sú v súlade s normami ICAO.

Komisia je toho názoru, že Moldavská republika spĺňa referenčné kritériá stanovené v rámci bloku 1.

Podrobné pripomienky

- **Konsolidácia právneho rámca pre vydávanie strojovo-snímateľných biometrických pasov v úplnom súlade s najvyššími normami ICAO na základe bezpečného spravovania totožnosti (evidencia obyvateľov a východiskové doklady) pri zohľadnení primeranej ochrany osobných údajov**

Právny rámec na vydávanie strojovo-snímateľných biometrických pasov v úplnom súlade s najvyššími normami ICAO bol doplnený dvoma zákonmi prijatými 9. júna 2011 a rozhodnutím vlády prijatým 10. mája 2011. Tieto dopĺňujúce ustanovenia zabezpečujú konsolidovaný rámec pre bezpečné spravovanie totožnosti. Okrem toho bol 27. decembra 2011 prijatý ďalší zákon, ktorý zabezpečuje, aby sa v prípade diplomatických a služobných pasov teraz uplatňovala aj zásada jediného dokladu na osobu.

- **Prijatie akčného plánu obsahujúceho harmonogram úplného zavedenia biometrických pasov, ktoré sú v súlade s normami ICAO, a to aj na moldavských konzulátoch v zahraničí, a postupne úplné vyradenie pasov, ktoré nie sú v súlade s normami ICAO**

Bol prijatý akčný plán s jasným harmonogramom.

- **Vytvorenie programov odbornej prípravy a prijatie protikorupčných etických kódexov zameraných na úradníkov akéhokoľvek verejného orgánu, ktorý sa zaoberá pasmi, ako aj dokladmi totožnosti a inými východiskovými dokladmi**

„Etický kódex pre pracovníkov pracujúcich v oblasti evidencie obyvateľov a vydávania dokladov“ bol prijatý 1. apríla 2011. Pokiaľ ide o sankcie v prípade porušenia jeho ustanovení, odvoláva sa na zákonník práce. Zavádza ustanovenia o konflikte záujmov, prípadoch nezlučiteľnosti a povinnosti oznamovať nezrovnalosti.

Dňa 31. mája 2011 generálny riaditeľ CSIR „Registru“ schválil nariadenie „o určitých preventívnych opatreniach proti korupcii a protekcionizmu“ a následne bol 11. augusta 2011 prijatý „akčný plán riadenia rizika týkajúci sa rizík korupcie v oblasti evidencie obyvateľov a evidencie občianskeho stavu“. „Plán riadenia rizík korupcie v oblasti evidencie obyvateľov“ bol schválený 5. apríla 2012 generálnym riaditeľom CSIR „Registru“. Počas roka 2011 a v prvom štvrtroku 2012 sa konali kurzy odbornej prípravy pre zamestnancov územných sekcií pre evidenciu obyvateľov.

Blok 2: Nelegálne prísťahovalectvo vrátane readmisie

Všeobecné posúdenie

V oblasti **riadenia hraníc** boli prijaté príslušné právne predpisy. Inštitucionálny rámec je zavedený, a to vrátane ustanovení o odbornej príprave a protikorupčných etických kódexov.

Pokiaľ ide o **riadenie migrácie**, Moldavská republika ustanovila komplexný základ účinného systému riadenia migrácie a zaviedla príslušný legislatívny rámec. Hoci sú potrebné určité zlepšenia, prijaté nástroje sú prevažne v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Väčšina inštitucionálneho rámca je zavedená, hoci na vykonávanie príslušných ustanovení by malo byť pridelených viac zdrojov.

V oblasti **azylu** existuje pevný legislatívny základ, ktorý je prevažne v súlade s európskymi a medzinárodnými normami.

Komisia je toho názoru, že Moldavská republika vo všeobecnosti splňa referenčné kritériá stanovené v rámci bloku 2.

Podrobné pripomienky podľa politických oblastí

Blok 2 / téma 1 – Riadenie hraníc

- **Konsolidácia právneho rámca pre riadenie hraníc vrátane prijatia nového zákona o štátnej hranici, ktorý umožňuje moldavskej pohraničnej strážii zúčastňovať sa na odhaľovaní a vyšetrowaní cezhraničnej trestnej činnosti v spolupráci so všetkými príslušnými orgánmi presadzovania práva a ktorým sa rozširuje jej oblasť zodpovednosti na celé územie, ako aj právny rámec pre účinnú medziagentúrnu spoluprácu medzi pohraničnou strážou, agentúrami presadzovania práva a ďalšími agentúrami zapojenými do riadenia hraníc**

Zákon o štátnej hranici bol prijatý 4. novembra 2011, uverejnený 20. apríla 2012 a nadobudne účinnosť 1. júla 2012. Riadi sa vymedzeniami a rámcom Kódexu schengenských hraníc [nariadenie (ES) č. 562/2006] a takisto zohľadňuje právny rámec Európskej únie týkajúci sa zodpovednosti dopravcov. Ako taký poskytuje dobrý rámec pre ďalšie právne predpisy a politické dokumenty. Prijatie príslušných predpisov je naplánované pred nadobudnutím platnosti tohto zákona.

Zákon o hraničnej polícii bol prijatý 28. decembra 2011, uverejnený 20. apríla 2012 a nadobudne účinnosť 1. júla 2012. Tento zákon poskytuje dobrý základ pre demilitarizáciu a profesionalizáciu pohraničnej stráže, ktorá sa bude transformovať na hraničnú políciu. Tento zákon stanovuje pevný základ pre moderné riadenie hraníc. Hraničnej polícii takisto udeľuje kompetencie a výkonné právomoci nevyhnutné na účinnú policajnú ochranu hraníc. Tento právny predpis umožní hraničnej polícii najmä zúčastňovať sa na odhaľovaní a vyšetrowaní cezhraničnej trestnej činnosti v spolupráci so všetkými príslušnými orgánmi presadzovania práva. Takisto prispeje k rozšíreniu oblasti zodpovednosti hraničnej polície na celé územie. Okrem toho sa v zákone stanovuje právny rámec na účinnú medziagentúrnu spoluprácu medzi hraničnou políciou, ďalšími agentúrami presadzovania práva a ďalšími agentúrami zapojenými do riadenia hraníc. Je však potrebné ďalej objasniť opatrenia týkajúce sa spolupráce, operačné postupy a rozdelenie úloh. Mali by sa dohodnúť najmä postupy týkajúce sa dohľadu nad cudzincami a zaobchádzania s odhalenými nelegálnymi prísťahovalcami a žiadateľmi o azyl, a to minimálne prostredníctvom protokolov o spolupráci.

Zákon o zmene a doplnení priestupkového kódexu bol prijatý 21. októbra 2011, uverejnený 16. decembra 2011 a nadobudne účinnosť 1. júla 2012. Poskytuje hraničnej polícii právomoci na preskúmanie správnych priestupkov, medzi ktoré patrí porušenie režimu štátnej hranice a pravidiel o prekročení štátnej hranice, poškodzovanie a zničenie označení hraníc a porušenie pravidiel týkajúcich sa práv cudzincov na pobyt v Moldavskej republike.

Zákon o zmene a doplnení priestupkového kódexu, pokiaľ ide o zodpovednosť dopravcov, bol prijatý 23. februára 2012. Ukladá sankcie za porušenie pravidiel o prevoze cudzincov do krajiny a je v súlade s medzinárodnými a európskymi normami.

Moldavská pohraničná stráž má uzatvorené dohody a protokoly o spolupráci so susednými krajinami, konkrétne s Rumunskom a Ukrajinou, v ktorých je stanovený základ pre spoluprácu s pohraničnou strážou v týchto susedných krajinách. Dohody o spolupráci boli podpísané s niekoľkými členskými štátmi EÚ (Lotyšsko, Litva, Estónsko, Maďarsko a Poľsko), ako aj s Ruskom a Gruzínskom. Pohraničná stráž chce dokončiť dohody o spolupráci s pohraničnou strážou z Bieloruska a Kazachstanu v roku 2012. Pracovný dohovor s agentúrou FRONTEX bol podpísaný v auguste 2008 a Moldavská republika je plne zaviazaná spolupracovať s pomocnou hraničnou misiou EÚ (EUBAM) a je v tejto oblasti aktívna. FRONTEX a Moldavská republika podpísali nový plán spolupráce na roky 2012 – 2014 v decembri 2011.

- **Prijatie akčného plánu účinného vykonávania národnej stratégie integrovaného riadenia hraníc, ktorý obsahuje harmonogram a osobitné ciele ďalšieho rozvoja právnych predpisov, organizácie, infraštruktúry, vybavenia, ako aj dostatočných finančných a ľudských zdrojov v oblasti riadenia hraníc**

Národná stratégia integrovaného riadenia hraníc (IRH) na roky 2011 – 2013 bola prijatá 27. decembra 2010. Zaoberá sa všetkými témami, ktoré sú dôležité pre účinné riadenie hraníc, a je v súlade s európskymi normami a osvedčenými postupmi.

Akčný plán IRH na roky 2011 – 2013 bol schválený 16. mája 2011. Obsahuje podrobnejšie plány toho, ako sa bude vykonávať národná stratégia IRH vrátane konkrétnych cieľov a opatrení. Akčný plán IRH je rovnako ako stratégia IRH dobre navrhnutý a obsahuje všetky témy dôležité pre vykonávanie stratégie IRH. Hlavné ciele sa týkajú oblastí spojených so zlepšením legislatívneho a politického rámca, kontrolou hraníc a spolupracou medzi agentúrami a medzinárodnou spolupracou, ako aj s rozvíjaním organizačnej štruktúry, riadením ľudských zdrojov, logistikou a systémom analýzy rizík. Vo fáze realizácie by akčný plán IRH mal byť doplnený o podrobnejšie plány, ktoré obsahujú okrem iného počty a umiestnenia vybavenia a zariadení, ako aj plány zriadenia koordinačných centier, služby leteckého dozoru a strediska pre overovanie dokladov.

Legislatívny rámec stanovuje dostatočné finančné a ľudské zdroje v oblasti riadenia hraníc.

- **Vytvorenie programov odbornej prípravy a prijatie protikorupčných etických kódexov, ktoré sa osobitne zameriavajú na pohraničnú stráž a colných a akýchkoľvek ďalších úradníkov zapojených do riadenia hraníc**

Vzniklo niekoľko programov odbornej prípravy, a to na teoretickej aj praktickej, základnej aj univerzitnej úrovni. Zabezpečuje sa aj nepretržitá odborná príprava (vnútorná a vonkajšia) pracovníkov zameraná na zvýšenie úrovne profesionalizmu. Zavedené programy odbornej prípravy poskytujú dobrý rámec na zabezpečenie profesionálneho riadenia hraníc.

Je zavedený primeraný politický rámec týkajúci sa predchádzania korupcii a etického správania úradníkov. Deontologický kódex pre pohraničnú stráž vrátane pravidiel správania v prípade konfliktu záujmov a zásad využívania sily bol schválený 13. júna 2008. Colná správa má podobný etický kódex. Okrem toho zákon o hraničnej polícii vysvetľuje práva a povinnosti pracovníkov hraničnej polície a v tejto súvislosti zahŕňa aj etické normy. Stratégia IRH a akčný plán IRH obsahujú opatrenia týkajúce sa predchádzania korupcii. Zohľadňujú odporúčania a osvedčené postupy Schengenského katalógu. Okrem toho sa pod záštitou misie EUBAM začalo niekoľko činností v oblasti boja proti korupcii.

Blok 2 / téma 2 – Riadenie migrácie

- **Konsolidácia právneho rámca pre migračnú politiku vrátane opatrení na opätovné začlenenie moldavských občanov (dobrovoľný návrat alebo návrat na základe dohody o readmisii medzi EÚ a Moldavskou republikou) a boj proti nezákonnej migrácii (vrátane úsilia o uzatvorenie dohôd o readmisii s hlavnými krajinami pôvodu a odhaľovania nelegálnych migrantov vo vnútrozemí)**

Nový zákon o cudzincoch v Moldavskej republike bol prijatý 16. júla 2011. Je to rámcový zákon o právnych postupoch na udelenie práv na pobyt cudzincom v Moldavskej republike. Jeho rozsiahle ustanovenia sa týkajú všetkých oblastí záležitostí spojených s prisťahovalectvom. od júla 2011 boli zavedené ďalšie operačné postupy, ktoré do nového zákona vniesli väčšiu zrozumiteľnosť. Na legálny pobyt cudzincov v Moldavskej republike sa však stále vzťahujú niektoré staršie vnútroštátne právne predpisy. Aby sa zvýšila právna istota, mali by byť zrušené a začlenené do nového zákona (pozri aj informácie uvedené v bloku 4).

V rámci Úradu pre migráciu a azyl (BMA) bolo v januári 2011 na základe nového „zákona o cudzincoch“ zriadené jednotné kontaktné miesto. Nový zákon zabezpečuje, že postupy vzťahujúce sa na podávanie žiadostí o víza, pobyt a prácu v Moldavskej republike sú zrozumiteľnejšie a jednoduchšie. Je to dôležitý krok vpred v rozvíjaní systému riadenia migrácie.

Zákon o začlenení cudzincov bol prijatý 27. decembra 2011, uverejnený 13. marca 2012 a nadobudne účinnosť 1. júla 2012. Poskytuje väčšiu právnu istotu, pokiaľ ide o práva a prostriedky týkajúce sa začlenenia, ktoré majú byť poskytnuté legálnym cudzincom s bydliskom v Moldavskej republike.

Pokiaľ ide o opätovné začlenenie moldavských migrantov späť do spoločnosti, Moldavská republika vypracúva nový akčný plán, ktorý má nahradiť bývalý plán na podporu návratu moldavských migrujúcich pracovníkov zo zahraničia. Uskutočnilo sa niekoľko činností, ako napríklad program PARE 1+1, v ktorom sa počíta s odbornou prípravou v oblasti podnikateľských zručností, ako aj finančnou pomocou pri začatí podnikania. Okrem toho sa uskutočnili činnosti zamerané na zlepšenie systému uznávania zručností a kvalifikácií, a na posilnenie miestneho trhu práce, a to aj v rámci partnerstva medzi EÚ a Moldavskou republikou v oblasti mobility.

Zákon o pristúpení Moldavskej republiky k Dohovoru o právnom postavení osôb bez štátnej príslušnosti bol prijatý 27. decembra 2011. Zákon o pristúpení k Dohovoru o znížení počtu osôb bez štátnej príslušnosti bol prijatý 8. decembra 2011. Tieto zákony vyplňajú legislatívnu medzeru v tejto oblasti.

Moldavská republika vydala metodické odporúčania pre boj proti nelegálnemu pobytu cudzincov, ktoré poskytujú operačné usmernenia imigračným úradníkom pracujúcim na miestnej úrovni.

Pokiaľ ide o inštitucionálne kapacity, Úradu pre migráciu a azyl boli udelené komplexné výsady ako hlavnému orgánu zodpovednému za riadenie migračných tokov na území Moldavskej republiky. Je potrebné ďalej budovať kapacitu Úradu pre migráciu a azyl, najmä na miestnej úrovni, ako aj vytvoriť protokoly o spolupráci medzi príslušnými orgánmi ministerstva vnútra, ktoré by objasnili rozdelenie právomocí počas prísťahovaleckého konania.

Moldavská republika je zmluvnou stranou readmisných dohôd s Európskou úniou (ktoré sú platné od 1. januára 2008), Ukrajinou (1997), Švajčiarskom (2004 a 2010), Nórskom (2006), bývalou Juhoslovanskou republikou Macedónsko (2008), Srbskom (2011) a Dánskom (2011). V období od roku 2009 do roku 2011 Moldavská republika podpísala ďalšie vykonávacie protokoly k readmisnej dohode medzi EÚ a Moldavskou republikou s 11 členskými štátmi. Pripravujú sa rokovania s ďalšími 11 členskými štátmi EÚ.

Medzitým pokračujú rokovania o readmisných dohodách medzi Moldavskou republikou a hlavnými krajinami pôvodu nelegálnych migrantov. V roku 2007 bola schválená medzivládna dohoda o readmisii osôb s bydliskom bez povolenia, ktorá bola zaslaná Rusku, Uzbekistanu, Tadžikistanu, Gruzínsku, Azerbajdžanu, Arménsku, Kazachstanu, Bielorusku, Kirgizsku, Turkmenistanu, Turecku, Sýrii, Bangladéšu, Indii, Libanonu, Pakistanu, Jordánsku, Afganistanu, Iránu, Iraku, Číne, Bosne a Hercegovine a Čiernej Hore. V skutočnosti sa už pripravujú rokovania s Ruskom, Čiernou Horou a Bosnou a Hercegovinou. Začali sa rokovania o podpísaní novej readmisnej dohody s Ukrajinou. Zaznamenal sa určitý vývoj v rokovaní s Tureckom. Turecké orgány požiadali moldavské orgány, aby zvažili bezvízový režim. Podľa Moldavskej republiky jednou z podmienok bude uzatvorenie readmisnej dohody s Tureckom.

- **Prijatie národnej stratégie riadenia migrácie na účinné vykonávanie právneho rámca pre migračnú politiku a akčného plánu, ktorý obsahuje harmonogram, osobitné ciele, činnosti, výsledky, ukazovatele výkonnosti a dostatočné ľudské a finančné zdroje**

Stratégia v oblasti migrácie a azylu bola prijatá 6. júla 2011. Je to dôležitý politický nástroj na riadenie migračných tokov. V stratégii sú stanovené ciele pre dostatočne dlhé obdobie (2011 – 2020) a vymedzené zásady, ktoré zabezpečia komplexné a jednotné vykonávanie politik. Je v nej stanovená aj úloha vládnej komisie pri koordinácii činností týkajúcich sa procesu migrácie v Moldavskej republike. Stratégia sa bude vykonávať prostredníctvom akčného plánu (2011 – 2015), ktorý bol prijatý 8. novembra 2011. Akčný plán obsahuje podrobné činnosti na dosiahnutie dlhodobých cieľov stratégie, rozdelenie finančných prostriedkov, zodpovedné inštitúcie, lehoty a ukazovatele pokroku.

Príslušným orgánom by mali byť sprístupnené primerané ľudské zdroje (najmä Úradu pre migráciu a azyl), aby mohli plniť svoje úlohy spojené s celkovým vykonávaním stratégie.

- **Zavedenie mechanizmu na monitorovanie migračných stavov a tokov, v ktorom je vymedzený pravidelne aktualizovaný migračný profil pre Moldavskú republiku s údajmi o legálnej aj nelegálnej migrácii a v ktorom sú ustanovené orgány zodpovedné za zhromažďovanie a analýzu údajov o migračných stavoch a tokoch**

Výrazne pokročilo spracovanie komplexného rozšíreného migračného profilu Medzinárodnou organizáciou pre migráciu (MOM) v Moldavskej republike s finančnou podporou Európskej komisie. Tento nástroj pomôže moldavským orgánom lepšie riadiť migráciu a zahrnúť otázky migrácie do ďalších politík, napríklad do politiky zamestnanosti a sociálnej politiky, v prospech celkového rozvoja krajiny. Migračný profil bol na Svetovom fóre o migrácii a rozvoji (Global Forum on Migration and Development, GFMD), ktoré sa konalo v decembri 2011, označený za osvedčený postup a moldavské orgány sa aktívne zapojili do výmeny odborných znalostí v tejto oblasti. Úrad pre migráciu a azyl bol poverený úlohou pravidelne aktualizovať migračný profil.

Integrovaný automatický informačný systém v oblasti „migrácie a azylu“ je v procese zavádzania. Rozvíjajú sa rôzne podsystémy. Bude potrebné lepšie objasniť spoluprácu medzi agentúrami, pokiaľ ide o zber a analýzu údajov o migrantoch vrátane rozsahu prepojenia medzi informačnými systémami obsahujúcimi údaje o migrantoch.

Blok 2 / téma 3 – Azylová politika

- **Konsolidácia právneho rámca pre azylovú politiku prostredníctvom prijatia právnych predpisov o začlenení utečencov alebo osôb pod inou formou ochrany**

Moldavská republika prijala pevný legislatívny rámec pre azyl vo veľmi krátkom čase. Najdôležitejším zákonom je „zákon o azyle“, ktorý bol prijatý 18. decembra 2008 a nadobudol účinnosť 13. marca 2009. Poskytuje nevyhnutný inštitucionálny rámec, právne postupy a zásady a je v značnej miere v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Niektoré z jeho prvkov si však vyžadujú zlepšenie. V zákone sa pre utečencov stanovuje možnosť požiadať o cestovný doklad, nezaväzuje však orgány, aby ho vydali (je to dobrovoľné ustanovenie). Počas vykonávacej fázy bude nevyhnutné vynaložiť úsilie na zabezpečenie, aby bol cestovný doklad vydaný osobám pod medzinárodnou ochranou. Orgány predpokladajú, že budú schopné vydávať doklady do júla 2012. Okrem toho sa v zákone stanovujú širšie dôvody na vylúčenie z priznania postavenia utečenca a na vrátenie a vyhostenie, ako tomu bolo v dohovore z roku 1951. Zákon by preto mal byť zodpovedajúcim spôsobom zmenený a doplnený. V prípade tohto zákona by sa mali urobiť aj niektoré zlepšenia poskytujúce žiadateľom o azyl možnosť objasniť akékoľvek nezrovnalosti a nedostatky vo svojich záznamoch a získať prístup k obsahu správy z pohovoru.

Zákon o začlenení cudzincov bol prijatý on 27. decembra 2011, uverejnený 13. marca 2012 a nadobudne účinnosť 1. júla 2012 (pozri informácie uvedené pod témou 2). Obsahuje ustanovenia o tom, ako uviesť do praxe práva utečencov a osôb pod humanitárnou ochranou opísané v „zákone o azyle“. Na tento účel sa v návrhu zákona stanovuje nevyhnutný inštitucionálny rámec, právne postupy, mechanizmy a zásady. Vytvára aj mechanizmy koordinácie s ústrednými a miestnymi verejnými orgánmi. Aby sa podporil proces začlenenia, Moldavská republika by mala takisto zväziť skrátenie dĺžky pobytu požadovanej na získanie občianstva v prípade utečencov, osôb pod humanitárnou ochranou a osôb bez štátnej príslušnosti zo súčasnej lehoty ôsmich rokov legálneho pobytu na päť alebo menej rokov.

Nariadenie o činnosti strediska pre ubytovanie žiadateľov o azyl je v prevažnej miere v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Nariadenie obsahuje najdôležitejšie práva, povinnosti a postupy. Mohli by sa však urobiť niektoré zlepšenia, a to napríklad pokiaľ ide o osobitné ustanovenia týkajúce sa ohrozených skupín alebo zabezpečenia, aby sa na právo na psychologickú a sociálnu pomoc neviazali podmienky.

Blok 3: Verejný poriadok a bezpečnosť

Všeobecné posúdenie

Bol zavedený legislatívny a politický rámec týkajúci sa **predchádzania organizovanej trestnej činnosti a boja proti nej**. Bol prijatý zákon o organizovanej trestnej činnosti, ako aj stratégia a sprievodný akčný plán, ktoré sú v prevažnej miere v súlade s európskymi a medzinárodnými normami.

Legislatívny a politický rámec týkajúci sa **predchádzania obchodovaniu s ľuďmi a boja proti nemu** je konsolidovaný v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Akčný plán na roky 2012 – 2013 stanovuje holistický prístup k riešeniu problému obchodovania s ľuďmi.

Pokiaľ ide o **politiku boja proti korupcii**, je zavedený komplexný legislatívny a politický rámec, ktorý sa nachádza v pokročilej fáze konsolidácie. Moldavská republika schválila a pripravuje sa schválenie značného počtu legislatívnych zmien a doplnení zameraných na zosúladenie legislatívneho rámca s hlavnými európskymi a medzinárodnými nástrojmi. Bola prijatá stratégia a akčný plán boja proti korupcii na roky 2012 – 2013. Bol prijatý nový zákon o Stredisku pre boj proti hospodárskej trestnej činnosti a korupcii (ktoré bolo premenované na **Národné stredisko pre boj proti korupcii**). Malo by sa ďalej zlepšovať strategické plánovanie a posudzovanie potrieb, aby sa zabezpečila účinná implementácia. Ďalej by sa mali posilňovať kapacity, rozdelenie právomocí a spolupráca medzi inštitúciami, ktoré plnia úlohy v oblasti boja proti korupcii.

Pokiaľ ide o **spoluprácu v oblasti presadzovania práva**, mala by sa ďalej zlepšovať koordinácia, aby bola možná účinná výmena informácií. Bol zavedený legislatívny a politický rámec týkajúci sa **predchádzania praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boja proti nim** v súlade s európskymi a medzinárodnými normami.

Moldavská republika pristúpila ku všetkým dohovorom OSN a Rady Európy v oblasti verejného poriadku a bezpečnosti a k prevažnej väčšine dohovorov OSN a Rady Európy týkajúcich sa boja proti terorizmu. Mali by sa prijať ďalšie opatrenia, najmä zo strany EÚ, smerujúce k dojednaniu dohôd s Europolom a Eurojustom.

Prijatý legislatívny a inštitucionálny rámec o **ochrane údajov** je v prevažnej miere v súlade s európskymi normami. Moldavská republika zaviedla legislatívny, politický a inštitucionálny rámec požadovaný v **protidrogovej politike**, ktorý je v súlade s európskymi a medzinárodnými normami. Pokračovala konsolidácia legislatívneho rámca týkajúceho sa **justičnej spolupráce v trestných veciach**. Moldavská republika podpísala 2. dodatkový protokol k Dohovoru Rady Európy o vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach, ktorý sa má onedlho ratifikovať.

Boli prijaté dôležité **inštitucionálne reformy** týkajúce sa celej oblasti verejného poriadku a bezpečnosti, napríklad reforma ministerstva vnútra a jeho podriadených a decentralizovaných štruktúr a reforma súdnictva, ktoré sa následne ďalej rozvíjali: v marci 2012 bolo vytvorené stredisko pre reformy; vykonáva sa strategický plán rozvoja ministerstva vnútra na roky 2012 – 2014; ďalšie právne predpisy dôležité pre proces reforiem dospeli z hľadiska prijatia do pokročilej fázy. Realizuje sa reforma súdnictva a parlament schválil akčný plán vykonávania stratégie.

Pokiaľ ide o akčné plány v rámci bloku 3, ďalšia pozornosť sa bude venovať ich očakávaným výsledkom, harmonogramu/lehotám, ukazovateľom výkonnosti a nevyhnutným ľudským a finančným zdrojom potrebným na ich uskutočnenie.

Komisia je toho názoru, že Moldavská republika vo všeobecnosti spĺňa referenčné kritériá stanovené v rámci bloku 3.

Podrobné pripomienky

Blok 3 / téma 1 – Predchádzanie organizovanej trestnej činnosti, terorizmu a korupcii a boj proti nim

- **Prijatie zákona a komplexnej stratégie predchádzania organizovanej trestnej činnosti a boja proti nej, spolu s akčným plánom obsahujúcim harmonogram, osobitné ciele, činnosti, výsledky, ukazovatele výkonnosti a dostatočné ľudské a finančné zdroje**

Zákon o predchádzaní organizovanej trestnej činnosti a boji proti nej v revidovanom znení bol prijatý parlamentom 22. marca 2012. Týmto zákonom sa zavádza rozlišovanie medzi preventívnymi a procesnými opatreniami a stanovujú sa uplatniteľné postupy v oblasti organizovanej trestnej činnosti. Zákon okrem iného obsahuje opatrenia na predchádzanie vytváraniu nových skupín alebo zločineckých organizácií a boj proti nim, opatrenia na predchádzanie trestnej činnosti a boj proti nej, informačné kampane, ktoré majú prispieť k predchádzaniu organizovanej trestnej činnosti a boju proti nej, operačné monitorovanie ľudí ohrozených možnosťou, že budú zatiahnutí do organizovanej trestnej činnosti. V zákone sú takisto uvedené orgány, ktoré majú v tejto oblasti právomoc: generálna prokuratúra, ministerstvo vnútra, ministerstvo spravodlivosti, spravodajská a bezpečnostná služba, stredisko pre boj proti korupcii a hraničná polícia.

Zákon poskytuje základ na odbornú prípravu odborníkov v spolupráci s medzinárodnými organizáciami a mimovládnyimi organizáciami. Prínosom pre zákon by však mohlo byť ďalšie zosúladenie s horizontálnymi európskymi a medzinárodnými dokumentmi, medzi ktoré patrí Dohovor OSN proti nadnárodnému organizovanému zločinu. Mohli by sa použiť konkrétnejšie vymedzenia týkajúce sa organizovaných skupín a trestných činov, na ktoré sa vzťahuje tento zákon. Mohlo by sa zabezpečiť ďalšie zosúladenie, aj pokiaľ ide o kriminalizovanie účasti v organizovanej zločineckej skupine, konfiškáciu a zhabanie, súdnu právomoc, prevoz odsúdených osôb, kriminalizáciu bránenia spravodlivosti, ochranu svedkov, pomoc obetiam a ich ochranu, ako aj zber a analýzu informácií o povahe a rozsahu organizovanej trestnej činnosti.

Pokiaľ ide o politický rámec, stratégia predchádzania organizovanej trestnej činnosti a boja proti nej na roky 2011 – 2016 bola schválená vládou 22. júna 2011 a akčný plán 11. novembra 2011. Stratégia počíta s trvalým posudzovaním hrozieb a rizík organizovanej trestnej činnosti. Sú v nej stanovené základné zásady boja proti organizovanej trestnej činnosti, všeobecné ciele, ako aj právomoci kompetentných orgánov. Medzi hlavné ciele stratégie patrí podpora inštitucionálneho a funkčného rozvoja, zlepšenie riadiacej kapacity, harmonizácia právnych predpisov, zlepšenie operačnej činnosti, konsolidovanie medzinárodnej spolupráce a posilnenie spolupráce medzi vnútroštátnymi orgánmi. Stratégia poskytuje dobrý základ na riešenie problému organizovanej trestnej činnosti, pokiaľ sú vybrané metódy a opatrenia účinné. Akčný plán sa týka týchto oblastí: operačný a inštitucionálny rozvoj, posilnenie spolupráce medzi agentúrami a medzinárodnej spolupráce, posilnenie a modernizácia riadiacich kapacít, posilnenie inštitucionálnych kapacít a prispôsobenie právneho rámca normám EÚ. Akčný plán obsahuje niekoľko primeraných všeobecných cieľov, ale nie sú v ňom stanovené lehoty na realizáciu jednotlivých opatrení, zatiaľ čo niektoré z ukazovateľov pokroku nie sú merateľné alebo nie sú dostatočne presné.

Pokiaľ ide o inštitucionálny rámec, právomoc v oblasti predchádzania organizovanej trestnej činnosti a boja proti nej má niekoľko subjektov. Všetky operačné činnosti týchto subjektov koordinuje generálna prokuratúra. Úloha generálnej prokuratúry by sa mala ďalej posilniť spôsobom, ktorý je v súlade s prebiehajúcimi inštitucionálnymi reformami, najmä reformami súdnictva a trestného práva.

- **Konsolidácia právneho rámca pre predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu a pravidelné aktualizovanie príslušného národného plánu vrátane harmonogramu, osobitných cieľov, činností, výsledkov, ukazovateľov výkonnosti a dostatočných ľudských a finančných zdrojov**

Legislatívny a politický rámec pre predchádzanie obchodovaniu s ľuďmi a boj proti nemu sa konsoliduje už niekoľko rokov. Rámcový zákon o predchádzaní obchodovaniu s ľuďmi a boji proti nemu bol prijatý v roku 2005 a bol doplnený o niekoľko ďalších právnych aktov vrátane príslušných ustanovení trestného zákonníka a trestného poriadku, ako aj medzinárodných dohôd.

Zákon o ratifikácii Dohovoru Rady Európy (Lanzarotský dohovor) o ochrane detí pred sexuálnym vykorisťovaním a zneužívaním bol prijatý parlamentom 19. decembra 2011. Ratifikačné listiny boli uložené v Rade Európy 12. marca 2012 a dohovor nadobudne platnosť 1. júla 2012. Zákon o úprave a zmene a doplnení trestného zákonníka a trestného poriadku s cieľom prispôsobiť vnútroštátne právne predpisy ustanoveniam Lanzarotského dohovoru bol prijatý parlamentom 12. apríla 2012.

Dňa 13. septembra 2010 bol schválený Plán predchádzania obchodovaniu s ľuďmi a boja proti nemu na roky 2010 – 2011, ktorý obsahoval opatrenia zamerané proti tomuto javu. Dňa 21. decembra 2010 bol schválený doplnujúci plán, v ktorom boli stanovené konkrétnejšie opatrenia. Jedným z jeho cieľov bolo zlepšiť mechanizmus vyšetrovania a stíhania zapojenia štátnych zamestnancov do prípadov obchodovania s ľuďmi. Jeho cieľom je aj zvýšenie ochrany detí, ktoré sú obeťami obchodovania, čo je stále problém vyvolávajúci obavy. Zaoberá sa vnútroštátnou a medzinárodnou spoluprácou, zvyšovaním povedomia a informovanosti. Obidva tieto akčné plány obsahovali väčšinu požadovaných prvkov: harmonogram, osobitné ciele, činnosti a očakávané výsledky, ale bez ukazovateľov výkonnosti aj konkrétnych údajov o rozpočtových a ďalších zdrojoch.

Bol vypracovaný nový akčný plán na roky 2012 – 2013, ktorého schválenie sa očakáva v júni 2012. Obsahuje prvky, ktoré chýbajú v predchádzajúcich akčných plánoch. Jedným z príkladov je predchádzanie riziku, aby sa ohrozené skupiny stali obeťami obchodovania, alebo ochrana týchto skupín pred týmto rizikom, najmä pokiaľ ide o deti ponechané samé na seba, ktoré sú známe ako sociálne siroty. V novom akčnom pláne sú stanovené ukazovatele pokroku, ale nie sú v ňom podrobne opísané opatrenia týkajúce sa výkonnosti. Obsahuje časť, ktorá je zameraná na posilnenie monitorovania a hodnotenia akčného plánu. Zameriava sa najmä na zvýšenú koordináciu (na vnútroštátnej aj medzinárodnej úrovni) činností v oblasti boja proti obchodovaniu, na predchádzanie obchodovaniu prostredníctvom budovania kapacít a činností zameraných na zvyšovanie informovanosti, na sociálnu pomoc a ochranu obetí a na posilnenie vyšetrovacích a procesných systémov. To je v úplnom súlade s medzinárodnými a európskymi dokumentmi o boji proti obchodovaniu s ľuďmi.

Inštitucionálny rámec je zavedený a konsolidovaný. Stredisko pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktoré bolo zriadené v roku 2006 a je v plnej prevádzke. v týchto oblastiach existujú na administratívnej úrovni príslušné štruktúry, konkrétne národný výbor pre boj proti obchodovaniu s ľuďmi, ktorý je konzultačným orgánom v rámci vlády, aj na úrovni stíhania, ktorú monitoruje koordinačná rada pod predsedníctvom generálneho prokurátora, ktorý je podľa všetkého naplno zapojený do boja proti obchodovaniu s ľuďmi. Okrem toho súčasťou vnútroštátneho referenčného systému na pomoc obetiam obchodovania s ľuďmi a ich ochranu, ktorý predstavuje rámec pre spoluprácu medzi vládnymi a mimovládnymi orgánmi, sú aj multidisciplinárne tímy zriadené na regionálnej úrovni.

- **Prijatie právnych predpisov o predchádzaní korupcii a boji proti nej a konsolidácia protikorupčnej funkcie Strediska pre boj proti hospodárskej trestnej činnosti a korupcii; posilnenie koordinácie a výmeny informácií medzi orgánmi zodpovednými za boj proti korupcii**

Rámcový zákon o predchádzaní korupcii a boji proti nej bol prijatý v roku 2008 a následne bol zmenený a doplnený. Doplnil ho značný počet príslušných právnych aktov (napríklad zákon o konflikte záujmov, zákon o kódexe správania štátnych zamestnancov, zákon o štátnej službe a postavení štátnych zamestnancov, zákon o vykazovaní a monitorovaní príjmov a majetkových priznaniach štátnych funkcionárov, zákon o verejnom obstarávaní atď.) vrátane príslušných ustanovení trestného zákonníka, trestného poriadku a zákona o správnych priestupkoch.

Bolo prijatých niekoľko ďalších opatrení na zlepšenie právneho rámca s cieľom zosúladiť vnútroštátne právne predpisy s európskymi a medzinárodnými požiadavkami. Značný počet právnych predpisov bolo vypracovaných a prijatých v rokoch 2011 a 2012. Legislatívne zmeny a doplnenia sa okrem iného týkajú: rozšírenia rozsahu trestných činov súvisiacich s korupciou na zahraničných a medzinárodných štátnych zamestnancov; rozšírenia rozsahu trestných činov súvisiacich s podplácaním prostredníctvom rozšírenia prvkov trestného činu zahrnutých do tohto trestného činu (napríklad „ponúknutie“ a „poskytnutie“); zavedenia trestnej zodpovednosti za podplácanie voličov; stanovenia osobitných opatrení v oblasti konfiškácie a preventívnych opatrení s cieľom kompenzovať škodu a opatrení týkajúcich sa konfiškácie majetku tretích strán v prípadoch, keď tretie strany vedeli o nezákonnom pôvode majetku; zmien systému sankcionovania protekcionizmu a konfliktov záujmov uvedeného v zákone o správnych priestupkoch; zavedenia zodpovednosti právnických osôb za trestné činy aktívnej korupcie.

Ďalšie legislatívne zmeny a doplnenia boli prijaté s cieľom splniť odporúčania skupiny GRECO alebo požiadavky Dohovoru Organizácie Spojených národov proti korupcii (United Nations Convention against Corruption, UNCAC), napríklad kriminalizovanie falošného účtovníctva, posilnenie systému sankcionovania prípadov porušenia kódexu správania štátnych zamestnancov, posilnenie požiadaviek týkajúcich sa oznamovania trestných činov spojených s korupciou. V súkromnom aj štátnom sektore by sa mali prakticky ďalej posilniť bezpečnostné opatrenia o ochrane informátorov pred odplatou.

Pozornosť sa venovala odporúčaniam z druhého kola hodnotenia skupiny GRECO, pokiaľ ide o právny rámec pre používanie osobitných vyšetrovacích opatrení vo všetkých prípadoch korupcie, čiastočne vzhľadom na to, že osobitné vyšetrovacie opatrenia možno využívať iba v prípade „závažných trestných činov“, a nie v prípade iných bežných trestných činov spojených s korupciou. Legislatívny rámec bol zmenený s cieľom zvýšiť sankcie za aktívne a pasívne podplácanie tak, aby sa tento druh trestných činov automaticky označoval za „závažný“ trestný čin, v prípade ktorého sa môžu použiť osobitné vyšetrovacie opatrenia. Rozsah pôsobnosti ustanovení o osobitných vyšetrovacích opatreniach však nebol rozšírený na ďalšie bežné prípady korupcie, ktoré spadajú pod prah „závažných trestných činov“, napríklad trestný čin ovplyvňovania.

Boli prijaté ďalšie opatrenia smerujúce k riešeniu niektorých z odporúčaní skupiny GRECO v treťom hodnotiacom kole, najmä pokiaľ ide o **obvinenia** (napríklad rozsah trestných činov korupcie, zodpovednosť právnických osôb, rozsah trestných činov korupcie v súkromnom sektore, kriminalizácia aktívneho ovplyvňovania atď.).

Financovanie politických strán a volebné kampane sú naďalej oblasťou, v ktorej skupina GRECO poukázala na niekoľko významných nedostatkov, ktoré je potrebné prioritne vyriešiť, aby sa zabezpečila úplná transparentnosť, účinnosť dohľadu a účinný, primeraný

a odradzujúci systém udeľovania sankcií pre zákonné financovanie strán aj financovanie volebných kampaní. V súčasnosti vykonáva kontroly financovania strán a volebných kampaní Ústredná volebná komisia, ktorá pozostáva z deviatich členov (z ktorých sú iba traja stálymi členmi). Súčasný rámec by mohol byť ďalej posilnený, aby poskytoval nevyhnutné záruky na odhaľovanie a účinné sankcionovanie všetkých prípadov nezákonného financovania strán. Pripravuje sa návrh právneho predpisu o financovaní politických strán a volebných kampaní, a to s cieľom vyhovieť odporúčaniam skupiny GRECO.

V roku 2012 sa bude pokračovať v predkladaní správ o vykonávaní odporúčaní skupiny GRECO moldavskými orgánmi. Moldavská republika by mala naďalej vykonávať odporúčania skupiny GRECO a mali by byť poskytnuté ďalšie informácie o tom, ako sa budú vykonávať neuskutočnené odporúčania skupiny GRECO.

Verejné obstarávanie je aj naďalej jednou z oblastí najviac ohrozených korupciou, so značnými nedostatkami v praxi. Na túto oblasť má vplyv niekoľko zákonov a viedli sa intenzívne diskusie o tom, či vymedzenia v týchto zákonoch sú dostatočné vzhľadom na príslušné vysoké riziká. Súčasný systém zahŕňa povinnú požiadavku pred vypracovaním plánu procesu obstarávania uverejňovať oznámenie o zámere uskutočniť obstarávanie. Často sa však neuverejňuje žiadne oznámenie a nevypracúva sa žiadny plán. Systém sankcií je neúčinný. Je potrebné vynaložiť väčšie úsilie na zabezpečenie úplne transparentného procesu verejného obstarávania a odradzujúcich sankcií v prípade porušenia právnych požiadaviek.

Pokiaľ ide o **konflikt záujmov, prípady nezlučiteľnosti a majetkové priznania**, legislatívny rámec je zavedený. Najvýznamnejší nedostatok sa týka účinnosti mechanizmu overovania a sankcionovania. Zákon o **komisii pre národnú integritu** (KNI) bol prijatý parlamentom v decembri 2011. KNI je zodpovedná za kontrolu konfliktov záujmov, prípadov nezlučiteľnosti a majetkových priznaní, ale stále nefunguje. V tomto zákone sú stanovené úlohy a právomoci KNI, jej organizácia a postupy, ktoré sa majú dodržiavať. Hoci je vítané, aby sa vytvorila jediná inštitúcia, ktorá bude vykonávať dôkladné kontroly konfliktu záujmov, majetkových priznaní a prípadov nezlučiteľnosti, sú potrebné ďalšie záruky jej nezávislosti a nestrannosti pri rozhodovaní vzhľadom na to, že jej zloženie ponecháva priestor na politickú kontrolu. Predsedu KNI má vymenúvať parlament. Troch z piatich členov navrhuje parlamentná väčšina, jedného opozícia a iba jeden člen pochádza z občianskej spoločnosti na základe verejného výberového konania. Súčasná zloženie vytvára možnosť kontroly politickej väčšiny nad rozhodnutiami KNI. Rozhodnutia o konflikte záujmov, majetkových priznaniach a prípadoch nezlučiteľnosti by mali byť nestranné a bez akéhokoľvek politického zasahovania. Zákon dost' podrobne opisuje úlohy KNI a postupy súvisiace s overením konfliktu záujmov, majetkových priznaní a prípadov nezlučiteľnosti. Stále zostáva otestovať účinnosť kontrol v praxi. Výber členov a pracovníkov KNI sa musí riadiť objektívnymi kritériami a kritériami založenými na ich výsledkoch a proces rozhodovania v jednotlivých prípadoch by mal byť chránený pred politickým vplyvom a nemal by byť predmetom politickej diskusie.

V prípade „očividného rozdielu“ (nevymedzeného zákonom) medzi príjmami a majetkom úradníka môže KNI informovať prokuratúru, či existujú akékoľvek podozrenia, že bol spáchaný trestný čin, a daňové orgány. KNI nie sú udelené žiadne osobitné právomoci navrhnúť konfiškáciu neoprávnene získaného majetku. V prípade zistenia konfliktu záujmov alebo prípadu nezlučiteľnosti KNI vydá „akt porušenia“ a nakoniec môže požiadať štátne orgány, aby prijali disciplinárne opatrenie alebo ukončili mandát daného úradníka alebo zmluvu s ním. Takisto môže požiadať súdy, aby zrušili úkon úradníka, v prípade ktorého sa zistilo, že sa nachádza v konflikte záujmov alebo v situácii nezlučiteľnosti. Zákomom sa zaviedla povinnosť zasielať majetkové priznania na webovú stránku KNI. To by bol pozitívny

krok vpred k poskytovaniu rozsiahleho prístupu širokej verejnosti k majetkovým priznaniam a potenciálnemu zvýšeniu miery odhaľovania prípadov neoprávnene získaného majetku.

Musia byť zabezpečené dostatočné rozpočtové a ľudské zdroje, aby sa zabezpečila účinnosť overení uskutočnených KNI. Všetky aspekty týkajúce sa nezávislosti pri rozhodovaní a schopnosti vykonávať kontroly a navrhovať sankcie sú kľúčom k účinnosti systému, ktorú možno otestovať iba prostredníctvom výsledkov implementácie. Mali by byť poskytnuté ďalšie informácie o tom, aké technické vybavenie a elektronické databázy má KNI k dispozícii.

Osobitná pozornosť by sa mala venovať **súdržnosti celkového legislatívneho procesu** s cieľom predísť právnej neistote a zabezpečiť dôkladnú implementáciu. Právny rámec sa podrobuje postupným zmenám, ktoré si vyžiadalo niekoľko reformných opatrení v oblasti boja proti korupcii. Hoci je pochopiteľné, že tempo reforiem sa zrýchlilo a že táto skutočnosť sa následne odrazila v legislatívnej štruktúre, nesmie byť ovplyvnená súdržnosť a stabilita celkového rámca. Rovnaký právny predpis sa často v priebehu niekoľkých mesiacov mení a dopĺňa prostredníctvom rôznych legislatívnych aktov. Je potrebné, aby legislatívne iniciatívy boli podrobené dôkladným posúdeniam vplyvu vrátane vplyvu na potreby finančných a ľudských zdrojov, a je ich potrebné koordinovať.

V júli 2011 parlament prijal **Stratégiu boja proti korupcii na roky 2011 – 2015**, v ktorej sú stanovené jasné priority a ciele. Stratégia obsahuje stručné posúdenie súčasného stavu, pričom skúma niekoľko prieskumov, ktorými sa meria vnímanie korupcie, ako aj veľmi všeobecnú analýzu príčin korupcie. Vymedzuje aj hlavné zásady a smerovanie opatrení a stanovuje niekoľko všeobecných kritérií výkonnosti a celkové ciele, ktoré majú byť splnené na konci obdobia implementácie. V stratégii je dosť podrobne opísaný proces monitorovania jej implementácie a stanovená zodpovednosť parlamentnej komisie za plnenie koordinačnej úlohy. Monitorovacia pracovná skupina pozostáva z niekoľkých zainteresovaných strán, a to aj zo súkromného sektora a občianskej spoločnosti.

Vo februári 2012 parlament schválil **Akčný plán boja proti korupcii na roky 2012 – 2013**. Hoci akčný plán obsahuje niekoľko podrobných opatrení, lehôt, ukazovateľov a očakávaných cieľov, neobsahuje posúdenie nákladov ani zmienky o rozpočtových a ľudských zdrojoch. Akčný plán neobsahuje ani odkaz na posúdenie rizík alebo ohrozené sektory. Hoci akčný plán je zameraný na legislatívne a inštitucionálne riešenia, ďalšiu pozornosť je potrebné venovať prevádzkovým opatreniam. Mali by sa ďalej rozvíjať opatrenia týkajúce sa vnútorných kontrolných mechanizmov a ich vzájomného pôsobenia s orgánmi presadzovania práva.

Pokiaľ ide o **inštitucionálny rámec**, v roku 2002 bolo zriadené Stredisko pre boj proti hospodárskej trestnej činnosti a korupcii (Centre for Combating Economic Crime and Corruption, CCECC), ktoré sa odvtedy niekoľkokrát reštrukturalizovalo. Nový zákon o Stredisku pre boj proti hospodárskej trestnej činnosti a korupcii bol prijatý parlamentom 25. mája 2012. Toto stredisko bolo premenované na **Národné stredisko pre boj proti korupcii**. Jeho nezávislosť bola posilnená tým, že sa stalo podriadeným parlamentu a že sa zabezpečil otvorený proces výberu jeho riaditeľa, ktorého má vymenovať parlament. Nový zákon pomerne dobre opisuje aj postup odvolania. Reforma tohto strediska nasledovala po niekoľkých konzultáciách s verejnosťou vrátane pomoci zo strany medzinárodného spoločenstva, ktoré sa zhmotnili v návrhu stratégie reformy predloženom vláde v novembri 2011, v ktorom boli navrhnuté tri hlavné súbory reforiem: nezávislosť, zvýšená kapacita a podpora verejnosti. Z týchto uvedených oblastí sa nový zákon zamerá najmä na otázku nezávislosti, pričom ešte zostáva ďalej objasniť účinnosť a zvýšenú kapacitu a otestovať ich v praxi. Nová stratégia inštitucionálneho posilnenia strediska sa v súčasnosti dokončuje, pričom buduje na cieľoch predchádzajúcej stratégie reforiem s cieľom zamerať sa na

vykonávanie nového právneho rámca. Zabezpečenie primeranej kapacity pre stredisko, aby mohlo účinne vykonávať svoje úlohy, by malo byť kľúčovým prvkom reformy dopĺňujúcej záruky nezávislosti.

Stredisko si v novej forme zachovalo právomoci v oblasti prevencie aj vyšetrovacie právomoci. Pokiaľ ide o represiu, stredisko vykonáva vyšetrovacie činnosti pod dozorom prokurátorov. Právomoc v súvislosti s vyšetrovaniami sa v súčasnosti týka iba korupcie a trestných činov súvisiacich s korupciou. Neexistuje však žiadne rozlišovanie podľa hodnoty ujmy alebo podľa postavenia vyšetrovaného úradníka. Všetky trestné činy korupcie, bez ohľadu na to, či ide o drobnú korupciu alebo korupciu na vysokej úrovni, spadajú do právomoci tohto strediska. Všetky ostatné hospodárske a finančné trestné činy, ktoré nesúvisia s trestnými činmi korupcie, boli prevedené do právomoci ministerstva vnútra a colného orgánu. Do právomoci strediska naďalej spadá pranie špinavých peňazí a financovanie terorizmu; FIU zostáva v rámci strediska autonómnou jednotkou (pozri aj časť venovanú problematike prania špinavých peňazí).

Riaditeľa strediska bude vymenúvať parlament po verejnom výberovom konaní. O odvolaní riaditeľa bude takisto rozhodovať parlament na základe dôvodov, ktoré dôkladne stanovuje zákon. Nový zákon o Národnom stredisku pre boj proti korupcii obsahuje aj niekoľko záruk týkajúcich sa bezúhonnosti a kontrol bezúhonnosti zamestnancov strediska. Stále však zostáva preskúšať účinnosť nového systému a pretrvávajú otázky týkajúce sa rozdelenia právomocí a koordinácie s ďalšími orgánmi presadzovania práva. V januári 2012 bol výborom strediska schválený strategický program rozvoja strediska na ďalšie dva roky. Program je pomerne nejasný, pokiaľ ide o budúce konkrétne opatrenia. Sú v ňom uvedené rozpočtové zdroje a počty zamestnancov v predchádzajúcich rokoch, neobsahuje však žiadne posúdenie nákladov alebo potrieb ľudských zdrojov na nasledujúce dva roky. Takisto neobsahuje žiadny podrobný kalendár akcií. Strategické plánovanie týkajúce sa činností strediska neposkytuje jasný obraz o tom, ako bude zabezpečená účinnosť jeho činností a koordinácia s ďalšími inštitúciami pôsobiacimi v oblasti boja proti korupcii a orgánmi presadzovania práva.

Pokiaľ ide o **medziinštitucionálnu spoluprácu**, je potrebné urobiť viac pre zabezpečenie jasného rozdelenia úloh a účinnej spolupráce medzi všetkými inštitúciami pôsobiacimi v oblasti predchádzania korupcii a boja proti nej vrátane Národnej komisie pre integritu, Národného strediska pre boj proti korupcii, mechanizmov vnútornej kontroly, FIU, prokuratúry a orgánov presadzovania práva. Je potrebné prijať ďalšie opatrenia na podporu účinnej policajnej práce založenej na spravodajských informáciách a zlepšenie systémov výmeny informácií medzi týmito inštitúciami by sa malo považovať za prioritu.

- **Konsolidácia právneho rámca na predchádzanie praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boj proti nim v súlade s medzinárodnými normami stanovenými Finančnou akčnou skupinou pre boj proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (FATF); pravidelná aktualizácia príslušnej národnej stratégie; zriadenie nezávislej finančnej spravodajskej jednotky**

Zákonom, ktorý bol prijatý 7. apríla 2011, sa zmenil a doplnil zákon o predchádzaní praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boji proti nim z roku 2007.

Stratégia predchádzania praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu a boja proti nim a akčný plán na roky 2010 – 2012 boli schválené vládou 3. septembra 2010. Stratégia predstavuje dobrý pracovný základ. Osobitne vítaným bolo zistenie, že predchádzajúce stratégie neboli úplne účinné, pretože zo stratégie boli na konci roka odstránené opatrenia bez ohľadu na to, či boli skutočne uskutočnené. Získané skúsenosti viedli k novému prístupu, ktorý sa zakladá na päťročnej stratégii postavenej na jednoročných akčných plánoch, z ktorých sa neuskutočnené opatrenia prenášajú do akcií v nasledujúcom roku. Zdá sa, že

stratégia rieši nedostatok postupov týkajúcich sa zmrazovania a konfiškácie majetku bez potreby vymedziť predikatívne trestné činy.

Pokiaľ ide o zriadenie nezávislej finančnej spravodajskej jednotky (FIU), zákonom zo 7. apríla 2011 sa zriadil Úrad pre predchádzanie praniu špinavých peňazí a boj proti nemu ako špecializované nezávislé oddelenie v rámci CCECC (pozri aj časť venovanú boji proti korupcii), ktorý je osobitne poverený plnením povinností FIU. Bolo schválených niekoľko ďalších nariadení o jeho fungovaní.

Úrad pre predchádzanie praniu špinavých peňazí a boj proti nemu je úplne nezávislý od CCECC. FIU musí zostať nezávislá od ďalších agentúr, aby splnila medzinárodné normy a aby pokračovala v plnení svojich funkcií. FIU je uznaným členom Egmontskej skupiny a Camdenskej medziagentúrnej siete pre vyhľadávanie majetku (Carin).

Úrad pre predchádzanie praniu špinavých peňazí a boj proti nemu vypracúva vnútroštátne posúdenie rizika v súvislosti s bojom proti praniu špinavých peňazí a opatreniami na boj proti financovaniu terorizmu. Zohráva operačnú aj vyšetrovaciu úlohu, vedie trestné stíhanie a robí sprostredkovateľa medzi doručenými údajmi, výskumnými orgánmi a orgánmi presadzovania práva.

Záveru správy o pokroku zo 14. apríla 2011 prednesené výborom expertov Rady Európy pre vyhodnocovanie opatrení proti praniu špinavých peňazí a financovaniu terorizmu (Moneyval)⁴ potvrdili stabilný pokrok dosiahnutý v oblastiach povinnej starostlivosti voči klientovi a predkladania správ. Podľa záverov výboru Moneyval sú potrebné ďalšie údaje o účinnosti režimu, najmä pokiaľ ide o usvedčenie z prania špinavých peňazí a vymáhané sumy aktív. Štvrté kolo hodnotenia uskutočnené výborom Moneyval by malo poskytnúť ďalšie údaje o pokroku dosiahnutom v tejto súvislosti. v rámci štvrtého kola hodnotenia sa v novembri 2011 uskutočnila návšteva výboru Moneyval na mieste a návrh správy z tohto hodnotenia bude vypracovaný a predložený na revíziu a prijatie v decembri 2012. Mal by poskytnúť ďalšie údaje o pokroku dosiahnutom v tejto súvislosti.

Od júla 2011 Moldavská republika už nie je monitorovaná skupinou FATF.

- **Prijatie národnej stratégie boja proti drogám a jej súvisiaceho akčného plánu; zriadenie spolupráce s EMCDDA**

Dňa 27. decembra 2010 Moldavská republika schválila národnú stratégiu boja proti drogám na roky 2011 – 2018. V stratégii sú vymedzené ciele, nevyhnutné opatrenia a jasné povinnosti všetkých zainteresovaných strán zapojených do boja proti drogovej závislosti a obchodovaniu s drogami. Stratégia bola vypracovaná v súlade s Európskou stratégiou proti drogám na roky 2005 – 2012 a príslušnými dohovormi OSN. V stratégii je navrhnutý komplexný prístup k problému súvisiacim s používaním drog, ktorý je založený na komplexnej spolupráci, spolupráci medzi oddeleniami a medziodborovej spolupráci na všetkých úrovniach s tromi hlavnými zložkami: a) zníženie ponuky drog (vykonávanie zákonnej kontroly nad pohybom drog a boj pri obchodovaní s drogami a nezákonnej distribúcií drog); b) zníženie dopytu po drogách (primárna prevencia, liečba a rehabilitácia užívateľov drog) a c) zníženie rizika (škody).

V júni 2011 vláda schválila rozhodnutie o zriadení Národného výboru pre boj proti drogám ako trvalého orgánu na úrovni vlády, ktorý vykonáva dozor nad politikami súvisiacimi so znižovaním dopytu po drogách a ich ponuky a rozvíja tieto politiky. Jeho sekretariát, ktorý

4

[http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MON_EYVAL\(2011\)6_ProgRep2_MLD_en.pdf](http://www.coe.int/t/dghl/monitoring/moneyval/Evaluations/Progress%20reports%20y/MON_EYVAL(2011)6_ProgRep2_MLD_en.pdf)

bol zriadený v júli 2011 rozhodnutím vlády, začal zhromažďovať a analyzovať informácie a údaje poskytnuté vnútroštátnymi orgánmi.

Pokiaľ ide o rozmer presadzovania práva, na ministerstve vnútra existuje oddelenie pre boj proti drogám. Pokiaľ ide o koordináciu politiky, bola zriadená medziministerská komisia. Okrem toho boli v rámci ministerstva zdravotníctva vytvorené príslušné štruktúry. Bolo konsolidované Národné stredisko pre sledovanie boja proti drogám.

Prebieha spolupráca s Európskym monitorovacím strediskom pre drogy a drogovú závislosť (European Monitoring Centre for Drugs and Drug Addiction, EMCDDA). Moldavské orgány poskytujú vnútroštátne údaje a pracujú na trendoch. V liste z 28. októbra 2011 Moldavská republika požiadala o formálne schválenie spolupráce s EMCDDA prostredníctvom podpísania memoranda o porozumení (MoP). Prebieha postup podpísania MoP medzi Moldavskou republikou a EMCDDA a očakáva sa, že MoP bude podpísané v priebehu roka 2012.

- **Prijatie príslušných dohovorov OSN a Rady Európy v už uvedených oblastiach a o boji proti terorizmu**

Moldavská republika pristúpila ku všetkým dohovorom OSN a Rady Európy, ktoré sa týkajú už uvedených oblastí. Pokiaľ ide o boj proti terorizmu, prevažná väčšina dohovorov OSN a Rady Európy bola ratifikovaná a nadobudla platnosť.

Blok 3 / téma 2 – Justičná spolupráca v trestných veciach

- **Prijatie právneho rámca o vzájomnej právnej pomoci**

Legislatívny rámec v oblasti vzájomnej právnej pomoci je v prevažnej miere zavedený.

Moldavská republika uskutočňuje veľmi rozsiahly proces reformy svojich právnych predpisov v oblasti trestného zákonníka a trestného poriadku. Medziinštitucionálna pracovná skupina pre zmenu a doplnenie právnych predpisov v oblasti trestného poriadku v oblastiach operatívneho vyšetrovania a stíhania bola zriadená na základe rozhodnutia vlády z 9. februára 2011. Pracovná skupina vypracovala koncepčný dokument o reforme systému stíhania a trestného konania. V dôsledku toho bol vypracovaný návrh „zákona o zmene a doplnení niektorých legislatívnych aktov (zákon č. 45-XII z 12. apríla 1994 o operatívnych vyšetrovaniach, Trestný poriadok)“ s cieľom prispôbiť ich novým ustanoveniam o boji proti cezhraničnej trestnej činnosti a medzinárodných spoločných vyšetrovacích tímoch, preskúmaní vnútroštátnych právnych predpisov o odpočúvaní telefónnych rozhovorov a preskúmaní príslušných právnych predpisov v rámci Dohovoru o policajnej spolupráci pre juhovýchodnú Európu.

„Zákon o osobitnej vyšetrovacej činnosti“ bol prijatý parlamentom 29. marca 2012. Zákon o zmene a doplnení legislatívnych aktov (Trestný poriadok) bol prijatý parlamentom 5. apríla 2012. Je potrebné ďalej objasniť vzťah medzi týmito dvoma zákonmi.

- **Pristúpenie k 2. protokolu k Európskemu dohovoru o vzájomnej pomoci v trestných veciach**

Moldavská republika podpísala 13. marca 2012 2. dodatkový protokol k Dohovoru Rady Európy o vzájomnej právnej pomoci v trestných veciach, ktorého ratifikácia práve prebieha.

- **Záver o dohode s Eurojustom**

Jednotka pre súdnu spoluprácu Eurojust zriadila v Moldavskej republike svoje kontaktné miesto. Kontakty zamerané na začatie rokovaní o dohode o spolupráci medzi Moldavskou republikou a Eurojustom sa budujú od roku 2006. V období od roku 2008 do roku 2010 sa v tejto súvislosti konali tri stretnutia. Aby sa dosiahol pokrok v takýchto rokovaníach, je

potrebná úplná konsolidácia nového moldavského právneho rámca o ochrane údajov na účely justičnej spolupráce v trestných veciach, keďže zabezpečenie rovnakej úrovne ochrany údajov je podmienkou na uzatvorenie dohody o spolupráci s Eurojustom (pozri aj informácie v rámci témy 4 Ochrana údajov). Moldavská republika predložila Eurojustu doplňujúce informácie o ochrane údajov vo februári 2012. Očakáva sa, že rokovania o dohode sa začnú v druhej polovici roka 2012.

Blok 3 / téma 3 – Spolupráca v oblasti presadzovania práva

- **Zavedenie primeraného mechanizmu koordinácie medzi príslušnými vnútroštátnymi agentúrami a spoločnej databázy zaručujúcej príslušným úradníkom priamy prístup**

Koordinácia medzi príslušnými vnútroštátnymi agentúrami presadzovania práva je zabezpečená prostredníctvom činnosti Národného virtuálneho strediska SELEC (Dohovor stredisku presadzovania práva v juhovýchodnej Európe)/ GUAM (Organizácia pre demokraciu a hospodársky rozvoj), ktoré bolo zriadené v roku 2006. Je to pododdelenie ministerstva vnútra, ktorého cieľom je rozvíjať spoluprácu medzi príslušnými vnútroštátnymi a európskymi agentúrami pre boj proti cezhraničnej organizovanej trestnej činnosti a pre bezpečnosť hraníc. Národné virtuálne stredisko SELEC/GUAM zabezpečuje koordináciu medzi týmito orgánmi presadzovania práva: ministerstvo vnútra, pohraničná stráž, bezpečnostná a spravodajská služba a Stredisko pre boj proti hospodárskej trestnej činnosti a korupcii. Tieto orgány majú priamy prístup do databázy strediska na účely vyšetrovania, predchádzania cezhraničnej organizovanej trestnej činnosti a boja proti nej. Informácie sa vymieňajú prostredníctvom postupov SELEC/GUAM.

Všeobecnými cieľmi Národného virtuálneho strediska sú: (1) zabezpečenie organizačného rámca potrebného na spoluprácu a rozvoj osobitných činností na vnútroštátnej a medzinárodnej úrovni týkajúcich sa predchádzania cezhraničnej trestnej činnosti a iným druhom závažnej trestnej činnosti v členských štátoch SELEC a GUAM a boja proti nim, (2) výmena informácií medzi agentúrami presadzovania práva z členských štátov SELEC a GUAM v oblasti predchádzania cezhraničnej trestnej činnosti a boja proti nej a (3) analýza, sprístupnenie a využívanie informácií zhromaždených na účely prieskumu a predchádzania cezhraničnej trestnej činnosti a boja proti nej.

Toto stredisko využíva databázu nazývanú „*Registru*“. Táto databáza poskytuje informácie o osobách, vozidlách, spoločnostiach (vlastníci, druh činnosti a dopravné prostriedky zaregistrované v mene spoločnosti), vodičských preukazoch, kontrole rôznych druhov dokladov, medzi ktoré patria pasy, alebo rodných listoch a prekročení štátnych hraníc. Keďže existujú rôzne druhy databáz spravovaných rôznymi prevádzkovateľmi („*Registru*“ spravovaná ministerstvom informácií, technológie a komunikácie, informácie o prekročení štátnej hranice od pohraničnej stráže, informácie o nehnuteľnostiach z „*Cadastru*“), stredisko má prístup do týchto databáz prostredníctvom delegovaných styčných dôstojníkov.

„Zákomom o elektronickom informačnom systéme registrovania trestnej činnosti, trestných prípadov a osôb, ktoré spáchali trestné činy z roku 2006“ sa zaviedol mechanizmus koordinácie medzi príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a databázou. Boli schválené tri spoločné nariadenia o mechanizme koordinácie: (1) nariadenie z roku 2008 o jedinom registri trestných činov, trestných prípadov a osôb, ktoré spáchali trestné činy, (2) nariadenie z roku 2006 o jedinom registri operačných súborov (vyhľadávanie a identifikácia) o hľadaných osobách, osobách neznámej totožnosti a neidentifikovaných telách, a (3) nariadenie z roku 2004 o jedinom registri označených predmetov, starožitností a umeleckých diel a strateného a nájdeného majetku.

Malo by pokračovať zavádzanie primeraného mechanizmu koordinácie medzi príslušnými vnútroštátnymi agentúrami prostredníctvom zriadenia koordinačného výboru všetkých agentúr zapojených do spravodajských a vyšetrovacích služieb. Tomuto koordinačnému výboru by mal predsedáť generálny prokurátor, ktorý by mal zohrávať vedúcu úlohu, a tento výbor by mal byť pravidelne zvolávaný.

Nie je jasné, či sa počíta s nejakou medziagentúrnou štruktúrou na posilnenie výmeny informácií o organizovanej trestnej činnosti alebo či túto úlohu bude plniť uvedené Národné virtuálne stredisko. V súčasnosti žiadna ústredná štruktúra nemôže poskytnúť priamy prístup do všetkých databáz, o ktoré by mohol byť záujem, t. j. obyvateľstvo (matrika), vozidlá, prekročenie štátnych hraníc, ukradnuté predmety, odtlačky prstov, DNA, daňová správa, colná databáza, databázy bezpečnostnej a spravodajskej služby, register trestov, osoby vo väzení, kataster atď. Existujúce subjekty nemajú doteraz žiadny priamy prístup do všetkých dostupných databáz a musia sa spoliehať na styčných dôstojníkov, ktorí sa obrátia na svoju správu, aby im poskytla prístup k informáciám, ktoré potrebujú.

Vzhľadom na to, že neexistuje žiadna univerzálna norma pre zriadenie „spoločnej databázy“ niektoré krajiny majú jednu databázu, iné majú samostatné databázy, je však dôležité zaviesť nástroje potrebné na aktívnu konzultáciu o všetkých dostupných databázach. Orgány by mali počítať so zavedením medziagentúrneho nástroja, akým je oddelenie pre plánované informácie a analýzu, v ktorom by zástupcovia všetkých spravodajských agentúr a agentúr presadzovania práva mohli mať prístup do rôznych databáz.

- **Uzatvorenie dohody o operačnej spolupráci s Europolom na zabezpečenie primeranej úrovne ochrany údajov**

Rokovanie o operačnej dohode s Europolom je podmienené posúdením príslušných noriem ochrany údajov Europolom. V súčasnosti sa posudzuje ochrana údajov. Europol dokončil svoju prvú kontrolu doručených materiálov a v januári 2011 zaslal Moldavskej republike doplňujúce otázky. Moldavská republika odpovedala 23. marca 2011, pričom zaslala doplňujúce informácie o ochrane osobných údajov. V apríli 2012 boli Europolu poskytnuté ďalšie právne predpisy (pozri aj informácie v časti 4. Ochrana údajov). Europol v súčasnosti posudzuje právne predpisy v oblasti ochrany údajov v Moldavskej republike, kým nebudú poskytnuté ďalšie informácie a objasnenia, ktoré by mohli byť nevyhnutné. Študijná návšteva zameraná na ochranu údajov sa môže uskutočniť po nadobudnutí účinnosti právnych predpisov a po získaní určitých skúseností s ich uplatňovaním. Rokovanie o operačnej dohode s Europolom sa môže začať až po schválení správnou radou Europolu po vydaní stanoviska spoločného dozorného orgánu, ktoré je založené na správe Europolu o ochrane údajov.

V apríli 2011 Europol zorganizoval pre moldavské orgány presadzovania práva seminár zameraný na zvýšenie informovanosti. V júli 2011 bola Moldavská republika vyzvaná, aby vyslala trvalého styčného dôstojníka do Europolu.

Blok 3 / téma 4 – Ochrana údajov

- **Konsolidácia právneho rámca na ochranu osobných údajov vrátane prístúpenia k dodatkovému protokolu z roku 2001 k Dohovoru Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatickom spracovaní osobných údajov, pokiaľ ide o dozorné orgány a cezhraničné toky údajov**

Nový zákon Moldavskej republiky o ochrane údajov prijatý 8. júla 2011 nadobudol účinnosť 14. apríla 2012. Týmto zákonom sa zrušuje existujúci zákon o ochrane údajov z roku 2007 a zosúladiť právne predpisy Moldavskej republiky v oblasti ochrany údajov s príslušnými dokumentmi Rady Európy a *acquis* EÚ. Okrem toho bol 21. októbra 2011 prijatý „zákon o zmene a doplnení niektorých legislatívnych aktov“, ktorým sa okrem iného posilňuje

nezávislosť a právomoci dozorného orgánu a zavádzajú sankcie za porušenia ochrany údajov. Predpokladá sa, že tieto legislatívne zmeny nadobudnú účinnosť 16. júna 2012.

Vynakladá sa ďalšie úsilie o úplnú konsolidáciu právneho rámca prostredníctvom zosúladenia ďalších právnych predpisov a vládnych vyhlášok s novým „zákonom o ochrane údajov“. Osobitná pozornosť by sa mala venovať pravidlám ochrany údajov v policajnom sektore (najmä úplné vykonávanie príslušného odporúčania Rady Európy) vrátane revízie trestného poriadku a „zákona o špeciálnej vyšetrovacej činnosti“ (pozri aj časť s názvom Justičná spolupráca v trestných veciach). Úplná konsolidácia a účinné vykonávanie právneho rámca sú podmienkou na uzatvorenie dohôd o operačnej spolupráci s Eurojustom a Europolom (pozri informácie v rámci tém 2 a 3).

Moldavská republika ratifikovala dodatkový protokol z roku 2001 k Dohovoru Rady Európy o ochrane jednotlivcov pri automatickom spracovaní osobných údajov, pokiaľ ide o dozorné orgány a cezhraničné toky údajov. Ratifikácia nadobudla platnosť 1. januára 2012.

Národné stredisko pre ochranu osobných údajov začalo svoju činnosť v polovici roka 2009 na základe zákona o ochrane údajov z roku 2007. Jeho nezávislosť a právomoci boli posilnené novým právnym rámcom. Stredisko je inštitúciou v rámci parlamentu a je nestranné a nezávislé od akýchkoľvek iných vládnych alebo správnych orgánov.

Blok 4: Vonkajšie vzťahy a základné práva

Všeobecné posúdenie

Moldavská republika prijala príslušné právne predpisy, pričom rýchlo pokročila s revíziou vnútroštátnych právnych predpisov, aby splnila požadované referenčné kritériá. S prijatím komplexného zákona o zabezpečení rovnosti Moldavská republika dokončila rámec považovaný za rámec zabezpečujúci účinné vykonávanie referenčných kritérií v oblasti vonkajších vzťahov a základných práv. Vláda Moldavskej republiky takisto zmenila a doplnila akčný plán obsahujúci podporné opatrenia pre Rómov zohľadňujúce odporúčania týkajúce sa medzinárodných noriem o politikách začlenenia. Takisto ďalej objasnila aspekty právnych predpisov uvedené v predchádzajúcej správe, najmä tie, ktoré sa týkajú určenia postavenia osôb bez štátnej príslušnosti.

Komisia je toho názoru, že Moldavská republika vo všeobecnosti spĺňa referenčné kritériá stanovené v bloku 4.

Podrobné pripomienky

Blok 4 / téma 1 – Sloboda pohybu v rámci Moldavskej republiky

- **Revízia právneho a regulačného rámca týkajúceho sa postupov registrácie a zrušenia registrácie v prípade cudzincov s legálnym pobytom alebo osôb bez štátnej príslušnosti s cieľom predísť neodôvodneným obmedzeniam**

V máji 2011 vláda schválila rozhodnutie č. 337, ktorým sa mení a dopĺňa rozhodnutie vlády č. 376 zo 6. januára 1995 o doplňujúcich opatreniach na konsolidáciu vnútroštátneho systému cestovných pasov. Toto rozhodnutie bolo uverejnené v úradnom vestníku v júni 2011 a je účinné. Zameriava sa na preskúmanie ustanovení, pokiaľ ide o pravidlá evidencie obyvateľstva; týmto rozhodnutím sa najmä zavádza mechanizmus získavania a spracovania biometrických informácií a upravujú právne vzťahy medzi jednotlivcami, právnickými osobami, orgánmi presadzovania práva a orgánmi miestnej samosprávy s cieľom zabezpečiť voľný pohyb v Moldavskej republike a právo na bydlisko alebo pobyt kdekoľvek v krajine.

Aby sa zabránilo prípadom osôb bez štátnej príslušnosti vo vzťahu k nástupníctvu štátov a vylúčili takéto prípady, parlament prijal v júni 2011 zmeny a doplnenia „zákona č. 1024-XIV z 2. júna 2000 o štátnom občianstve“, ktoré boli uverejnené v úradnom vestníku 8. júla 2011. Okrem toho Moldavská republika v apríli 2012 formálne uložila svoje listiny o pristúpení k Dohovoru Organizácie Spojených národov o znížení počtu osôb bez štátnej príslušnosti (prijatý 30. augusta 1961 v New Yorku) a Dohovoru o postavení osôb bez štátnej príslušnosti (prijatý 28. septembra 1954 v New Yorku) (pozri aj informácie v bloku 2 téma 2).

Zmeny a doplnenia „zákona č. 1024-XIV z 2. júna 2002 o štátnom občianstve“ sa zameriavajú na úpravu právnych predpisov s cieľom predísť prípadom osôb bez štátnej príslušnosti v dôsledku rozpadu Sovietskeho zväzu a vyriešiť takéto prípady a problémy súvisiace s nástupníctvom štátov. Pristúpenie Moldavskej republiky k Dohode o znížení počtu osôb bez štátnej príslušnosti a Dohode o postavení osôb bez štátnej príslušnosti bude viesť k ďalšiemu rozvoju mechanizmu a postupu stanovenia postavenia osôb bez štátnej príslušnosti a zabezpečí vytvorenie inštitucionálneho rámca na určovanie osôb bez štátnej príslušnosti. Pokiaľ ide o postup stanovenia postavenia osôb bez štátnej príslušnosti, Moldavská republika by mohla zvážiť možnosť udeliť žiadateľom právo na legálne zamestnanie do ukončenia konania, ako je to v prípade žiadateľov o azyl.

V novembri 2011 vláda schválila akčný plán ďalších horizontálnych legislatívnych zmien a doplnení s cieľom zrušiť všetky zbytočné obmedzenia týkajúce sa povinných testov na HIV/AIDS pri registrácii cudzincov. Bol založený na posúdení, ktoré uskutočnila pracovná skupina zriadená a poverená posudzovaním všetkých príslušných platných právnych aktov, ktoré obsahovali ustanovenia týkajúce sa tejto záležitosti. V dôsledku toho parlament prijal legislatívne zmeny a doplnenia zákona č. 23/2007 „o profylaxii HIV/AIDS“ a vláda schválila a zaslala parlamentu návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 180/2008 o migrácii pracovných síl a zákon č. 200/2010 o režime cudzincov s cieľom podporiť proces evidencie cudzincov v Moldavskej republike.

Blok 4 / téma 2 – Práva občanov vrátane ochrany menšín

- **Prijatie komplexných právnych predpisov proti diskriminácii, ktoré odporučili monitorovacie orgány OSN a Rady Európy s cieľom zabezpečiť účinnú ochranu pred diskrimináciou**

Okrem ústavných podmienok a ustanovení týkajúcich sa boja proti diskriminácii v trestných, občianskych a administratívnych zákonoch parlament prijal v máji 2012 komplexný zákon o boji proti diskriminácii: „zákon o zabezpečení rovnosti“. Tento zákon sa zameriava na predchádzanie diskriminácii a boj proti nej a na zabezpečenie rovnosti práv pre všetkých jednotlivcov na území Moldavskej republiky v oblasti politiky, ekonomiky, sociálnej oblasti, v oblasti kultúry a v ďalších oblastiach života bez rozdielu rasy, farby pleti, štátnej príslušnosti, etnického pôvodu, jazyka, náboženského vyznania, viery, pohlavia, veku, zdravotného postihnutia, presvedčenia, politického názoru alebo na základe akýchkoľvek iných podobných kritérií. Tieto kritériá boli objasnené na najvyššej politickej úrovni⁵.

V dôsledku predchádzajúcich konzultácií s verejnosťou zákon obsahuje ustanovenia, ktoré obmedzujú jeho uplatniteľnosť na manželstvo a adopčný vzťah, ktoré sa riadia platnými právnymi predpismi, a na náboženské sekty a ich jednotlivé časti súvisiace s ich náboženským presvedčením. Boli zlepšené pravidlá, pokiaľ ide o prácu Rady pre predchádzanie diskriminácii a boj proti nej a zabezpečenie rovnosti: orgán, ktorý bude vystupovať nestranne a úplne nezávisle od verejných orgánov na základe komplexného mandátu v tejto oblasti.

⁵ Pozri okrem iného vyhlásenie pána Vlada Filata, predsedu Vlády Moldavskej republiky, vydané 8. júna 2012.

Orgán pre rovnosť má aj právomoc vydať nariadenie a môže uložiť sankcie po rozhodnutiach o existencii prípadu diskriminácie. Podľa článku 12 odsek 1 písm. k) a článku 15 odsek 6, ak orgán pre rovnosť pri preskúmaní podnetu týkajúceho sa údajného diskriminačného zaobchádzania alebo činnosti zistí, že predstavujú správny priestupok, môže uložiť sankcie v súlade s ustanoveniami priestupkového poriadku.

Zákaz diskriminácie v zamestnaní na základe sexuálnej orientácie vytvára všeobecný rámec v súlade so smernicou 2000/43/ES z 29. júna 2000, ktorou sa zavádza zásada rovnakého zaobchádzania s osobami bez ohľadu na rasový alebo etnický pôvod a smernicou Rady 2000/78/ES z 27. novembra 2000, ktorou sa ustanovuje všeobecný rámec pre rovnaké zaobchádzanie v zamestnaní a povolani.

V dialógu o ľudských právach s Moldavskou republikou, ktorý sa uskutočnil 23. mája 2012, bola EÚ uistená, že sa pripravuje zákon, ktorý má pokryť všetky dôvody diskriminácie, v súlade s medzinárodnými záväzkami Moldavskej republiky. Moldavská strana sa súčasne zaviazala vydať usmernenia k vykonávaniu zákona, ktoré bude monitorovať EÚ v rámci existujúcich rámcov na dialóg.

Hoci Komisia a Úrad OSN v Moldavskej republike poukázali na niekoľko nedostatkov v rôznych návrhoch zákona o boji proti diskriminácii, pričom niektoré z nich sa stále nachádzajú v konečnej verzii, zákon predstavuje potrebný legislatívny základ na vykonávanie referenčných kritérií v oblasti boja proti diskriminácii. Mal by byť následne ďalej zlepšený, pokiaľ ide o vymedzenia priamej diskriminácie a sexuálneho obťažovania, ustanovenia vzťahujúce sa na súkromný sektor, pokiaľ ide o tovar a služby, a ďalšiu harmonizáciu s *acquis* EÚ s cieľom jednoznačne objasniť dôležité aspekty, medzi ktoré patrí primerané prispôbenie pre zdravotne postihnuté osoby.

- **Prijatie komplexného národného akčného plánu pre ľudské práva; aktívne vykonávanie osobitných odporúčaní orgánov OSN, OBSE/ODIHR, Rady Európy/ECRI a medzinárodných organizácií pre ľudské práva v príslušnom národnom akčnom pláne, najmä pri vykonávaní politík v oblasti boja proti diskriminácii, ochrany menších a súkromného života a zabezpečenia slobody náboženstva**

Dňa 12. mája 2011 parlament schválil komplexný národný akčný plán pre ľudské práva, ktorý vychádza z konkrétnych odporúčaní orgánov OSN, OBSE/ODIHR, Rady Európy/ECRI a medzinárodných organizácií pre ľudské práva. V tomto pláne sú stanovené opatrenia vo veľkom počte oblastí vrátane vykonávania politík boja proti diskriminácii a ochrany menších a súkromného života. Vláda bola poverená úlohou uverejniť výročnú konsolidovanú správu o pokroku dosiahnutom pri vykonávaní akčného plánu a predkladať ju parlamentu každý rok do apríla. O správe o pokroku sa má diskutovať na každoročných konferenciách. Akčný plán bol vypracovaný v úzkej spolupráci s občianskou spoločnosťou a medzinárodnými organizáciami.

V júli 2010 bol po konzultáciách s občianskou spoločnosťou a so zástupcami rómskeho spoločenstva prijatý akčný plán na podporu Rómov na roky 2011 – 2015. Bol to dôležitý krok preukazujúci politickú vôľu vlády venovať osobitnú pozornosť zlepšovaniu postavenia Rómov. Následné diskusie s medzinárodnými organizáciami ukázali, že existuje priestor na ďalšiu konsolidáciu akčného plánu. Orgány uviedli, že do neho bude pridaná nová kapitola týkajúca sa zavedenia rómskych sprostredkovateľov. V januári 2012 vláda zmenila a doplnila akčný plán, v ktorom sú zohľadnené odporúčania týkajúce sa medzinárodných noriem, najmä politik začlenenia. Začala takisto činnosť zameranú na zabezpečenie potrebných rozpočtových prostriedkov na jeho vykonávanie na základe zmeny a doplnenia strednodobého rámca vlády týkajúceho sa výdavkov. Vykonávanie sa už začalo.

Národný akčný plán pre ľudské práva poskytuje informácie o monitorovaní a posudzovaní, ako aj zdrojoch, ktoré sa majú poskytnúť na jeho vykonávanie. Väčšina činností sa však má financovať v rámci limitov všeobecných rozpočtových prostriedkov a iba niekoľko z nich má osobitné rozpočtové prostriedky. Orgány každý rok preskúmajú náklady na činnosti na základe priorít, finančných možností a výsledkov posúdení.

Národný akčný plán pre ľudské práva neobsahuje opatrenia zamerané na slobodu myslenia, svedomia a náboženstva. Tieto aspekty majú byť pokryté v „zákone o slobode svedomia, myslenia a náboženstva“, ktorý bol prijatý 27. decembra 2011, ktorý je revidovanou verziou „zákona o náboženských sektách a ich jednotlivých častiach“ s cieľom uviesť vnútroštátne právo a prax do súladu s medzinárodným právom. Očakáva sa, že nový zákon vytvorí vo vzťahoch s menšinovým náboženskými sektami pozitívnejšiu dynamiku ako zákon v predchádzajúcich rokoch.

- **Ratifikácia príslušných listín OSN a Rady Európy v oblasti boja proti diskriminácii**

Moldavská republika sa zaviazala, že zväzi vydanie vyhlásenia podľa článku 14 Dohovoru o odstránení všetkých foriem rasovej diskriminácie (CERD) po prijatí „zákona o zabezpečení rovnosti“. V roku 2000 Moldavská republika podpísala protokol č. 12 k Európskemu dohovoru o ľudských právach z roku 1950, ale ho ešte stále neratifikovala. Moldavské orgány vyjadrili aj ochotu, že zväzia ratifikáciu protokolu č. 12 po prijatí „zákona o zabezpečení rovnosti“. V rámci vlády sa konajú diskusie o zrušení územných obmedzení zavedených Moldavskou republikou vzťahujúcich sa na zmluvy o ľudských právach.

- **Stanovenie podmienok a okolností na získanie štátneho občianstva Moldavskej republiky**

S odkazom na podmienky a okolnosti získania štátneho občianstva Moldavskej republiky vláda schválila 3. mája 2011 zmeny a doplnenia zákona o štátnom občianstve č. 1024-XIV z 2. júna 2000 a zmenila a doplnila rozhodnutie vlády týkajúce sa pravidiel evidencie obyvateľov v Moldavskej republike. Parlament prijal zmeny a doplnenia 9. júna 2011. Cieľom zmien a doplnení bolo odstrániť prekážky brániace osobám bez štátnej príslušnosti, ktoré podľa článku 12 ods. 2 zákona spĺňajú dôvody na jeho získanie, získať štátne občianstvo, ale ktoré boli odsúdené na trest odňatia slobody za úkladné trestné činy a majú záznam v trestnom registri alebo boli trestne stíhané v čase prešetrovania svojej žiadosti.

Moldavská vláda sa naďalej aktívne zaoberala situáciou v Podnestersku. V apríli 2012 moldavská vláda spolu s „*de facto* orgánmi“ v Tiraspole oživila dvojstrannú pracovnú skupinu pre otázky občianskeho stavu. Vnútroštátny registračný orgán v súčasnosti uplatňuje osobitné opatrenia na potvrdenie štátneho občianstva a poskytnutie prístupu obyvateľom z podnesterského regiónu k bezplatným vnútroštátnym preukazom totožnosti v súlade so zmeneným a doplneným zákonom o štátnom občianstve č. 1024-XIV z 2. júna 2000

a rozhodnutím vlády č. 959 z 9. septembra 2005 o bezpečnostných opatreniach týkajúcich sa potvrdenia štátneho občianstva a dokladov obyvateľov z oblastí v podnesterskom regióne.

Podľa najnovších informácií, ktoré poskytli moldavské orgány, 229 489 osobám – občanom Moldavskej republiky s bydliskom v Podnestersku – boli vydané pasy, pričom 175 764 z tohto počtu je naďalej platných (t. j. neskončila sa ich platnosť). Počas prvých troch mesiacov roku 2012 orgány v Kišiňove vydali obyvateľom Podnesterska 2 722 biometrických pasov. Ministerstvo pre informačné technológie a komunikáciu v spolupráci s ministerstvom spravodlivosti a ministerstvom vnútra vytvorili právny rámec pre postupy identifikácie osôb z podnesterského regiónu pri prvej evidencii na základe ďalších informácií o rodinných príslušníkoch a príbuzných (východiskové doklady rodičov, sobášne listy a iné).

Osobitná pozornosť bude venovaná zabezpečeniu účinného vykonávania uvedeného legislatívneho rámca v druhej fáze APVR.

III. Záver

Od začatia dialógu o vízach medzi EÚ a Moldavskou republikou v júni 2010 a predloženia akčného plánu týkajúceho sa vízového režimu (APVR) v januári 2011 moldavským orgánom Komisia pravidelne informuje Európsky parlament a Radu o pokroku, ktorý dosiahla Moldavská republika pri prijímaní nevyhnutných opatrení na splnenie referenčných kritérií stanovených v rámci štyroch blokov prvej fázy APVR.

Boli predložené najmä dve správy o pokroku týkajúce sa vykonávania APVR (v septembri 2011 a vo februári 2012)⁶. Druhá správa o pokroku bola vychádzala z analýzy legislatívneho rámca, zistení z hodnotiacich misií v rámci blokov 2, 3 a 4, ktoré sa uskutočnili v októbri a novembri 2011 s účasťou odborníkov z členských štátov, a správ o pokroku vo vykonávaní APVR, ktoré predložila Moldavská republika.

Okrem tohto intenzívneho procesu predkladania správ súvisiaceho s APVR Komisia naďalej monitorovala aj pokrok, ktorý dosiahla Moldavská republika v príslušných oblastiach APVR v rámci:

- (1) spoločného výboru EÚ a Moldavskej republiky pre zjednodušenie vízového režimu;
- (2) spoločného readmisného výboru EÚ a Moldavskej republiky;
- (3) spoločného podvýboru EÚ a Moldavskej republiky č. 3⁷;
- (4) partnerstva medzi EÚ a Moldavskou republikou v oblasti mobility.

Stav dialógu a spolupráce medzi EÚ a Moldavskou republikou sa v každom z týchto výborov a rámcov nachádza v pokročilom štádiu. Počas nedávneho zasadnutia spoločného výboru pre zjednodušenie vízového režimu a spoločného readmisného výboru, ktoré sa konalo k Kišiňove 23. mája 2012 (s účasťou členských štátov EÚ), Komisia zaznamenala celkovo uspokojivé vykonávanie oboch dohôd.

Ukázalo sa, že dialóg medzi EÚ a Moldavskou republikou o vízovom režime je dôležitým nástrojom pre napredovanie reforiem nielen v oblasti spravodlivosti a vnútorných záležitostí, ale aj mimo nej. Pokrok, ktorý dosiahla Moldavská republika v rôznych oblastiach, ktoré sú zahrnuté v štyroch blokoch APVR, bol v posledných dvoch rokoch nepretržitý a účinný, pričom moldavské orgány prijali dôležitý záväzok a vynaložili úsilie, aby sa vykonávanie APVR stalo prioritou v ich legislatívnom a administratívnom programe.

⁶ SEK(2011) 1075 v konečnom znení, SWD(2012) 12 v konečnom znení.

⁷ Podvýbor č. 3: Colná, cezhraničná spolupráca, pranie špinavých peňazí, nelegálna migrácia.

Legislatívne opatrenia požadované v APVR v rámci prvej fázy boli nakoniec prijaté. Ich posúdenie uskutočnené útvarmi Komisie, Európskou službou pre vonkajšiu činnosť (ESVČ), ako aj odborníkmi v členských štátoch, ukazuje, že sú v súlade s referenčnými kritériami stanovenými v štyroch blokoch APVR.

Vzhľadom na uvedené skutočnosti Komisia bude naďalej koordinovať monitorovanie legislatívneho a politického rámca v následných fázach dialógu s cieľom posúdiť, či sa nakoniec prijali a vykonali potrebné vykonávacie nariadenia v rámci štyroch blokov akčného plánu. Komisia bude okrem toho venovať osobitnú pozornosť tomu, či Moldavská republika prideli primerané a potrebné finančné a ľudské zdroje na vykonávanie uvedených legislatívnych aktov a ich vykonávacích predpisov.

Na základe výsledkov nepretržitého monitorovania a už uvedených posúdení je Komisia toho názoru, že Moldavská republika nakoniec splnila všetky referenčné kritériá prvej fázy APVR a že sa preto môže začať posudzovanie referenčných kritérií v rámci druhej fázy APVR.